

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez pocztą: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmon) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Szwecya. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Azya. — Doniesienia z ostatniej pocztą. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Jego Excelencya minister nauk mianował dekretem z 8. z. m. l. 10167 przy politycznej komisji egzaminów ogólnych, rozpoczynającej czynność swoją podług przepisów z 2go października 1855 (Dz. u. p. nr. 172), z 16. kwietnia 1856 (Dz. u. p. nr. 54) i z 10. maja 1856 (Dz. u. p. nr. 81) z początkiem roku szkolnego 1858-9, prezesem tej komisji radcę Namiestnictwa *Wincentego Mahrle*, wiceprezesem radcę Namiestnictwa *Dra Ernesta Seelig*, a stosownie do wysokiej uchwały z 8go b. m. l. 17073 *komisarzami* egzaminów — profesorów uniwersytetu *Dra Jana Pazdierę* i *Dra Franciszka Horaka*, jako też radców finansowych *Dra Albina Hammera* i *Franciszka Roderę*; co się niniejszem podaje do wiadomości powszechnej.

Lwów, 15. października 1858.

Wiedeń, 15. października. Dnia 14. b. m. wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XLIII. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

- Nr. 177. Dekret ministerstwa sprawiedliwości z 5go października 1858, prawomocny w całym obwodzie państwa, którym się ogłasza zmiana stopni płacy dla nadwornych sekretarzy przy c. k. najwyższych trybunałach.
- Nr. 178. Dekret ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia z 6. października 1858, prawomocny w całym obwodzie monarchii, którym się ogłaszają przepisy najwyższej uchwały z 8. września 1858 względem regulacji studiów prawnych i jurydyczno-politycznych na uniwersytetach w Padwie i Pawii, zniesienie egzaminów rocznych i semestralnych na filozoficznych fakultetach, i zaprowadzenie teoretycznych egzaminów ogólnych (Staatsprüfungen), i niektóre wynikające z nich na rok naukowy 1858-59 przepisy wykonania i przejścia.
- Nr. 179. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, tudzież ministerstwa handlu, przemysłu i budowni publicznych z 7go października 1858, prawomocne w Dalmacji względem sposobu wywłaszczania przy publicznych budowlach drogowych i wodnych.
- Nr. 180. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z 7go października 1858, względem zaprowadzenia pobocznego celnego urzędu I. klasy w Basiaseh.
- Nr. 181. Rozporządzenie ministerstwa handlu z 7go października 1858, względem postanowienia telegraficznych i innych należytości w nowej walucie austryackiej.
- Nr. 182. Dekret ministerstwa skarbu z 10. października 1858, ważny w całym państwie, zakazujący wywóz i przewóz broni, składowych części broni i przedmiotów amunicji do Serbii.

Sprawy krajowe.

(Dary na zakład ochronek małych dzieci.)

Lwów, 18. października. Dyrekcyja chrześcijańskich ochronek małych dzieci we Lwowie, zostających pod opieką Jej Excelencyi JW. Maryi hrabiny Gołuchowskiej, podaje z wyrazem najczulszego podziękowania do wiadomości powszechnej, że na cześć urodzin najdosłojniejszego Następcy tronu nadeszła w szczytliwych darach na rzecz tych zakładu: 1) mieszkańcy powiatu Borszczowskiego kwotę 50 złr. m. k., a 2) przełożony c. k. urzędu powiatowego w Czortkowie kwotę 12 złr. 10 kr. m. k., i że obie te kwoty zostały już oddane na przeznaczony użytek.

(Mianowania. — Losowanie dawnego długu państwa. — Zbór prowincjonalny w Wiedniu. — Wystawa planów budowy. — Wiadomości bieżące. — Zakaz wywozu broni do Serbii.)

Wiedeń, 16. października. Minister spraw wewnętrznych za porozumieniem się z ministrem sprawiedliwości mianował sądo-

wych adjunktów *Marcelego Krobickiego* i *Antoniego Brandta*, oraz aktuaryusza przy powiatowym urzędzie *Hipolita Bielczyka* adjunktami przy urzędzie powiatowym w Krakowskim okręgu administracyjnym.

— Dnia 2. listopada b. r. o 10. godzinie przed południem przedsięwzięte zostanie na mocy najwyższego patentu z dnia 21go marca 1818 roku 298me losowanie dawnego długu państwa w przeznaczonym na to lokalu w domu bankowym.

— W kościele ś. Szczepana przyrządzano już wczoraj lokale na rozpoczynające się w poniedziałek koncylium prowincjonalne.

— Dnia wczorajszego zaczęto demoliować bramę karynecką.

— W poniedziałek 18. b. m. rozpoczyna się w salach c. k. akademii sztuk u św. Anny wystawa planów do rozszerzenia miasta Wiednia, nadesłanych skutkiem rozpisania konkursu.

— Hrabia *Marzani*, wiceprezydent weneckiego namiestnictwa, przybył do *Medyolanu*, gdzie tymczasowo pod niebytność Jego Excelencyi Namiestnika barona *Burdera*, i aż do powrotu wiceprezydenta barona *Kellersperga*, który wyjechał za krótkim urlopem, zastawiać będzie namiestnictwem lombardzkim.

— *Gazeta wiedeńska* ogłasza następujące rozporządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 10. października 1858 roku względem zakazu wywozu i przewozu broni, składowych części broni i amunicji do Serbii.

Za porozumieniem się z ministeryami spraw zewnętrznych, wewnętrznych i handlu, oraz z najwyższą c. k. komendą armii i c. k. najwyższą władzą policyjną uchwalono, że broń, składowe części broni i amunicja mogą być wtedy tylko z Austrii albo na Austrię do księstwa serbskiego wywożone albo przewożone, jeżeli zaopatrzone są w paszporta broni wydane z c. k. władz. Te paszporta będą wydawane wtedy tylko, jeżeli starający się o paszport załączy w swem podaniu zezwolenie jednej z serbskich władz obwodowej policyi albo serbskiego ministerstwa spraw wewnętrznych na przywóz tych przedmiotów do Serbii. A w paszporcie broni odwoływać się będą władze na te zezwolenia.

Przy wywozie broni, składowych części broni i amunicji z Austrii do Serbii w mniejszej ilości będzie dostatecznym, przedłożyć celnemu urzędowi zezwolenie serbskiej władzy obwodowej policyi, wydane na przywóz tych przedmiotów do Serbii; to zezwolenie ma być przyłączone do rejestrów paszportów broni.

Niniejsze rozporządzenie staje się prawomocnem od dnia, w którym zostanie oznajmione celnym urzędowi.

Ameryka.

(Traktat Anglii z Nikaragą. — Wiadomości bieżące.)

Nadzwyczajnemu posłowi Anglii sir *W. G. Ouseley*, powiodło się zawrzeć bardzo korzystny dla Anglii traktat z Nikaragą. Sir *Ouseley* — pisze *Nowo-Yorski Times* — odjedzie wkrótce paropływem wojennym do *St. Juan* ostatnie formalności załatwić, poczem będzie się starał zawrzeć podobne traktaty z innymi państwami Ameryki centralnej. Traktat zawarty obecnie z Nikaragą dopiłał całkiem swego zamiaru, to jest przeszkodził, ażeby innym państwom (Ameryce północnej i Francji) nie przyzwolono większych korzyści jak Anglii. Traktatem tym będą angielscy poddani na przyszłość stać na równej stopie z narodami najbardziej uwzględnionymi. Anglicy będą mogli kupować, sprzedawać lub przekazywać grunta, państwo chroni ich osobę i własność; wolni są od służby wojskowej i od pożyczki przymusowej; zareczą im się zupełna wolność wiary; angielskich okrętów, które się rozbijają na wybrzeżach Nikaraguy, nie wolno rabować, a w razie wojny angielska posiadłość zostaje nietknięta. — W §. 2. wyrażono ważne postanowienie, że na każdej mającej się zaprowadzić linii komunikacyjnej między atlantykiem i cichym Oceanem będzie mieć Anglia te same prawa, co każdy inny naród, że neutralność takiego gościńca zagwarantowano, nakoniec, że Anglia będzie mieć prawo bronić orężem osób i własności na linii Istmu, jeżeliby własne siły Nikaraguy na to nie wystarczyły. — Ważność tych ostatnich stypulacji nie potrzebuje żadnego komentarza. Będą one uważane w Stanach zjednoczonych za mieszanie się w doktrynę *Monroe* i wywołają zapewne nowe spory dyplomatyczne.

— *Mormońskie* zatargi ukończyły się, gubernator którego wyprawiła Unia, objął urządowanie bez najmniejszego oporu, a *Utah* napelnia się znowu. Wojska które wkroczyły do *Utyh* prowadzą teraz łakami wojskowy gościńiec, i zakładają stacje wzdłuż niego.

W Missouri urządzono już pocztowy gościniec z St. Joseph i otrzymywano już ztamtąd przesyłki w 29 dniach. Przedsiębiorcy gościńca najeli do roboty 800 Mormonów dla założenia nowego o 50 mil krótszego gościńca. Emigranci będą mogli przebyć teraz tę drogę lądem z swemi karawanami z Missouri w ciągu ośmiu do dziesięciu tygodni, na co wprzód zwykle potrzebowali cztery do pięciu miesięcy. Zaprowadzeniem pocztowego gościńca osłabia się także napady Indian, i ułatwi się przywóz wszelkich pomocniczych środków.

Anglia.

(Generał Outram baronem. — Dochody państwa. — Dostawa piwa do Indji. — Pomnik bitwy pod Inkermanem. — Wiadomości bieżące. — Zmiany gubernatorów w Indjach.)

Londyn, 13. października. Dziennik *Gazette* ogłasza mianowanie sir James Outrama baronem zjednoczonego królestwa, którą godność dziedziczą także prawi jego synowie.

— Urząd skarbu państwa obwieszcza, że w administracyjnym z dniem 30. czerwca upłynionym roku nie została się żadna przewyżka dochodów państwa, zatem na umorzenie długu państwa nie mogą być zaasygnowane żadne fundusze.

— Wojska przeznaczone ze stacyi na śródziemnym morzu do Indji mają być zastąpione niezwłocznie angielskimi batalionami. Rząd zawarł kontrakt z kilkoma tutejszemi domami względem dostarczania piwa do Indji, gdyż okazało się, że jest niezbędnie potrzebne dla zdrowia tamtejszych wojsk.

Na dniu 5. przyszłego miesiąca to jest w rocznicę bitwy pod Inkermanem odsłonięty zostanie uroczyste monument lany z zdobytych dział na cześć poległych wojowników; ustawiony będzie na otwartym miejscu między obydwojoma wojskowemi klubami Pall Mall i Regent street i naprzeciwko hotelu pruskiego poselstwa.

— Hrabia Flandryi i hrabina Persigny opuścili Balmoral. Statek „Thetis“ odplynął przedwczoraj do Gdańska a statek „Gefion“ oczekuje powrotu księcia Adalberta w Plymoucie. Statek „Vanderbitt“ przywiózł z Nowego Yorku 318.659 dolarów i wiadomości z dnia 2. b. m.

— Earl Elphinstone, terażniejszy gubernator Bombaju, zamyśla po upływie czasu swego urzędowania w grudniu powrócić do Anglii, a generał-lejtnant sir James Outram ma być jego następcą. Rząd chciałby, jak słyhać, posadę gubernatora poruczyć sir Johnowi Lawrence, ale wątpią bardzo, czyli on ją przyjmie.

Francya.

(Subskrypcya Cesarza w Rheims. — Wjazd Cesarza do Rheims. — Wiadomości bieżące. — Okolnik ministra w sprawie Księstw Naddunajskich. — Wyjaśnienie i zagożnienie sprawy z Portugalją.)

Paryż, 13. października. Podczas obecności swej w Rheims subskrybował Cesarz na posąg, jaki wystawiony być ma Colbertowi w tem mieście. W pałacu arcybiskupim wmurowana będzie tablica z czarnego marmuru z napisem wspominającym o odwiedziach cesarskich w tem mieście.

— Dnia 12. t. m. miał nowomianowany nuncyusz papieski przy dworze portugalskim, msgr. Ferrari, odpłynąć z portu Nazaire do Lizbony. Spodziewają się, że za jego pośrednictwem załatwiona będzie spieszenie i pomyślnie sprawa względem Sióstr miłosierdzia.

— Wjazd Cesarza do Rheims, opisuje *Monitor*, i mówi: „Wjazd Cesarza do Rheims, będzie mieć historyczne znaczenie, jak wszelka podróż cesarska, którą Jego ces. Mość podejmuje we Francji zawsze wśród odgłosu radości ludu. W każdym kraju są miasta uświecone wspomnieniami, a które przez to samo nad inne w dostojności stoją. Nikt nie może miastu Rheims odmówić tego znaczenia, jakiego mu udziela pamięć tylu świętych w tem miejscu zdarzeń. A Cesarz pamiętny wszelkiej tradycyi i wspomnień jakie lud przechowuje, uczyć chciał mury miasta tego z całą okazałością. Lecz nie samej tylko przeszłości godziła ta świetność wjazdu cesarskiego; w oczach terażniejszego pana Francji, Rheims nie samą jest tylko kolebką tej monarchyi, która się teraz wzmogła do nowej potęgi i mocy; ale Rheims z swoją olbrzymią katedrą okrytą liliami, jest jednym z tych miast, które w smutnych czasach z bohaterem pochwyliło uniesieniem chorągiew dzisiejszej sławy naszej, a potem w dniach pokoju i bezpieczeństwa poświęciło się z zapalem przemysłowości i sprawom pokoju. A był w tem drugi powód dla czego Cesarz z całą okazałością występował, szanując to co ludy cenią i w czem wielkość upatrują.“

— Fuad Basza zamyśla opuścić nas na przyszły tydzień. Pierwszy jego sekretarz zastąpi go podczas nieobecności, równie jak pan Lallemand prowadzi będzie w nieobecności p. Thouvenela sprawę w Konstantynopolu.

— Młody książę Chartres, drugi syn księcia Orleańskiego, wstąpi jak słyhać do sardyńskiej służby wojskowej. Hrabia Cavour, gdy mu oznajmiono życzenie księcia, sądził, że wypada odnieść się w tej mierze do hrabi Walewskiego i otrzymał w odpowiedzi, że francuski rząd niema nie przeciw temu, jeśli brat hrabi Paryża wstępuje do sardyńskiej armii.

— P. St. Quentin szef batalionu korpusu inżynierii zostanie wysłany do Brazylii w nadzwyczajnej misyi. Jak zapewniają odnosi się ta misya do uregulowania granicy Guyany.

— Pan Thouvenel otrzymał urlop na 3 miesiące.

— Jeden z dzienników belgijskich przytacza dosłowną osnowę depezy okolnikowej, jaką ces. francuski minister spraw zewnętrznych wydał dnia 20. sierpnia względem konwencji z 19go tegoż

miesiąca do dyplomatycznych agentów Francji za granicą. Zamia-rem więc depezy tej bytoby zawiadomić posłów francuskich przy dworach zagranicznych, jak mają wyjaśniać wątpliwości zachodzące co do nowej organizacyi Księstw Naddunajskich i usmierzać szemrania w tej mierze, o jakich posłyszeli by może w kołach towarzyskich, które zwiedzają. I tak przypomina hrabia Walewski w depezy swej powtórnie, że rząd francuski oświadczył się za zupełną unią obu księstw pod rządem księcia „obcego“, któryby jednak uznawał zwierzchną władność Sultana. Upewnia też, że przekonanie rządu w tym względzie i teraz jeszcze niedoznało żadnej zmiany. Przeciwnie zdania innych rządów, a szczególnie tureckiego zagnęły Francję do szukania sposobu, jakby niezgodne te zdania pogodzić według możności z widokami księstw. Tak więc stanęła konwencya z 19. sierpnia. Daje ona księstwom nazwę, która jest wyrazem uznania zasady unii, gdy tymczasem postanowienia względem konstytucyi i prawodawstwa stanowią unię rzeczywistą.

Hrabia Walewski wyjaśniwszy w taki sposób konwencyę z 19. sierpnia, uważa za rzecz potrzebną i to jeszcze dodać, że zasady. z r. 1789, będącą podstawą prywatnego i publicznego prawa, wprowadzono teraz do organizacyi Księstw Naddunajskich. Nareszcie kończy hrabia Walewski depezę swą temi słowy: Rząd cesarski usiłując zasady te utrzymać i narodowi multauńsko-wołoskiemu nadać instytucye polityczne, które zdają się być może liberalniejsze, niżby to zgadzało się ze stopniem ich cywilizacyi i obyczajów, nie powodował się w tem żadną teorią oderwaną. Wiedząc jednak, że kraj, który miał być zorganizowany, był od tyu już wieków widownią ciągłego nieładu administracyi, i pastwą niezliczonych i zakorzenionych nadużyć, musiał szukać rady na to, a w braku mężów, których powaga meralna poprzećby mogła tę sprawę, nie widział już sposobu innego, jak tylko w ścisłej i odpowiedniej kontroli, której wykonanie poruczonoby zgromadzeniu, jakie wyszłoby z wyborów.

— *Gazeta wiedeńska* pisze: Najprzód *Independance* a następnie także i depeza telegraficzna z Paryża przyniosła nam wiadomość o załatwionem już nieporozumieniu między Francją i Portugalją względem okrętu „Charles Georges“. Czekamy jeszcze na sprawdzenie tego doniesienia, a tymczasem przytaczamy dalsze wyjaśnienie tej sprawy przez *Independance*: Gabinet Tuilleryów odrzucił propozycję Portugalii, by sprawę tę załatwić sądem polubownym trzeciego mocarstwa i założył ultimatum z domaganiem się, by okręt wydano w przeciągu 24 godzin, uwolniono kapitana i wynagrodzono wszelkie szkody okrętowi zagrabionemu. W razie przeciwnym miał posel francuski ze wszystkimi urzędnikami swymi i konsulatu udać się na pokład liniowych okrętów francuskich. Kontradmirał Lavand miał następnie zabrać przemocą okręt „Charles Georges“, a gdyby to być nie mogło opanować inne okręta portugalskie, które służyć mają jako zastaw za okręt francuski. Ultimatum miało odejść z Paryża we czwartek, 14. b. m., i przewiezione być do Lizbony okrętem marynarki cesarskiej. Dwór portugalski, który już od kilku dni miał wiadomość o odrzuceniu propozycyi jego co do sądu rozjemczego, postanowił ustąpić w pierwszych dwóch punktach, co do wydania okrętu i uwolnienia kapitana, z zastrzeżeniem rozstrzygnięcia kwestyi zasadniczej w drodze dyplomatycznej. Względem wynagrodzenia pieniężnego postanowił gabinet lizboński wejść w dalsze umowy, i tak nie myśląc zaślaniać się nawet wydanem już poprzedniczo dekretem wyższego trybunału lizbońskiego, ustępuje jawnie przemocy ultimatum francuskiego.

Holandya.

(Zamiary Anglii w Borneo.)

Dziennik *Times* usiłuje usprawiedliwić usiłowania Anglii względem opanowania wyspy Borneo; sądzi, że posiadanie tej wyspy, stanowiącej jedną część kolonii holenderskich na wodach indyjskich, byłoby dla Anglii rzeczą bardzo pożyteczną. Na to odpowiada jeden z dzienników holenderskich temi słowy:

„Jeśli przy opanowaniu posiadłości jakich przez naród potężny chcieliby się tem tylko zastonić, że to rzecz korzystna dla niego i potrzebna, tedy popadłyby wkrótce w niebezpieczeństwo utraty wszystkie kolonie mniej potężnych narodów, a Rosya miałaby w takim razie zupełną słuszność, gdyby Stambuł zajęła.“

Włochy.

(Wiadomości bieżące z Piemontu.)

Według doniesień dziennika sardyńskiego *Armonia* weźmie rosyjskie stowarzyszenie żeglugi parowej w posiadanie port Villaranca z końcem tego miesiąca.

— Minister wojny Lamarmora, objeżdża ciągle warowne miejsca w kraju. Ostatniemi czasy był w Nizzie, Spezyi i Genny, oglądał fortyfikacye i koszary i polecił budowę nowych.

W Alessandryi zaczęły temi dniami zaciągać na mury wiadome 160 dział.

— W Nizzie spodziewają się tej zimy bardzo wiele Rosyan. Wszystkie prawie próżne mieszkania wynajęto dla nich, a na wiosnę stanąć ma w Nizzie kościół grecki, a kamień węgielny położony jak słyhać W. książę Konstanty.

— Jednemu z dzienników belgijskich donoszą z Turynu za rzecz niezawodną, jakoby połowa stronnictwa mazzinistowskiego stała w żoździe Austrii!

Niemce.

(Tytuły w rządowych pismach i podaniach. — Zwolnienie izb na mocy konstytucji. — Liczba aresztantów zmniejsza się. — Wychodźstwo niemieckie. — Pióro werbownicze szwajcarskie.)

Berlin, 15. października. Z rozkazu księcia Prus mają mieć odłód wszystkie bezpośrednio raporta i podania do Jego osoby adresu: „Do Jego królewiczowskiej Mości pruskiego księcia Rejenta.“ Ustawy, rozporządzenia, itp. mają otrzymać na czele: „W imieniu Jego Mości Króla. My Wilhelm, z Bożej łaski książę Prus, Rejent, rozporządzamy itd. Przy wydawaniu rozkazów mają być umieszczone słowa: „W imieniu Jego Mości Króla“

— Dziennik *Preus. Korresp.* pisze: Przepisy konstytucji według których przy objęciu każdorazowej rejencji, natychmiast powołani być mają zastępcy kraju, spowodowały rząd rozstrzygnąć po sumiennej rozprawie kwestyę: czy istniejąca izba deputowanych odbywszy ostatnie zwyczajne posiedzenie swego wyborczego peryodu, jest jeszcze upoważnioną, mieć udział w nadzwyczajnym posiedzeniu jako konstytucyjny organ kraju. Akt konstytucyjny nie zawiera żadnego wyraźnego postanowienia, jak długo ma być ważnym pełnomocnictwo deputowanych, oczywista zatem, że co do tej kwestyi rozmaite mogły objawić się zdania. Dziennik *Preus. Korresp.* przechodząc w dalszym ciągu wszystkie przepisy konstytucji kończy: „Ze wszystkich wskazanych tu powodów zaledwie można powątpiewać, że izba deputowanych powołana najpierwej w 1855 roku jest na zasadzie konstytucji upoważnioną mieć udział w prawodawczej czynności mającej odbywać się w ciągu bieżącego miesiąca.“

— Dziennikowi *Neue preussische Ztg.* piszą, że obecnie obradują nad zniesieniem pomocniczego zakładu karnego w Rumelsburgu pod Berlinem. Zdaje się to być w związku z tem, że liczba aresztantów zmniejsza się nadspodziewanie w ostatnich dwóch latach w obrębie całej monarchii.

Frankfurt, 10. paźdz. Wydział, któremu niemieckie związki zgromadzenie poruczyło sprawę wychodźstwa, otrzymał, jak pisze *Preus. Korresp.* od czasu złożenia swego sprawozdania na dniu 1. lipca b. r. z kilku stron nowe doniesienia, które przy dalszym rozpoznaniu tej kwestyi mają być użyte. Zastępca miasta Bremy złożył już od dawna memoriał, w którym na wniosek wydziału, zapatruje się ze stanowiska miast hanzeatyckich. Dalej przesłano związkowemu zgromadzeniu z Brazylji „otwarty list p. Kerst.“ „Kolonisci w prowincyi St. Paulo p. Thomasza Dowatz“ i dwa memoriały cesarsko-brazyjskiego rządu o tamtejszych stosunkach.

Karlsruhe, 7. paźdz. Królewsko-holenderskie meldunkowe biuro dla Szwajcarów zawierbowanych w Szwajcaryi, opuści temi dniami na rozporządzenie badeńskiego rządu swoją siedzibę Lörsch i wielkie księstwo.

Szwecya.

(Cholera. — Telegraf podmorski. — P. Rarey.)

Do dnia 5. b. m. zachorowało w Sztokholmie na cholere w ogóle 1002, a umarło 480 osób. Zaraza srożyła się najmocniej w dzielnicy Kingsholm, gdzie do początku października zachorowało 400 a umarło 192 osób.

— Na przyszłą wiosnę rozpoczną założenie telegraficznej liny między stałym lądem Szwecyi a wyspą Gotlandyą, co dla wyspy tej wielkiej jest wagi. Gotlandowie bardzo są wdzięczni Królowi za to dobrodziejstwo. Według sztokholmskiego urzędowego dziennika niemożna powątpiewać, że założenie podmorskiego telegrafu przyjdzie do skutku.

— Znany pogromca koni p. Rarey przyjeżdżał na dniu 22go września Luleę, jadąc do wyższej Torney próbować tam swej sztuki na renach. Mieszkańcy Laponii niemogli jak wiadomo, oswoić te zwierzęta zupełnie. Angielski rząd zaangażował p. Rareya; nie udało się zatem do Rosyi tylko później wróci z Haparandy do Sztokholmu.

Rosya.

(Sprawa usamowolnienia włościan. — Osady amurskie. — Działania na Kaukazie.)

Petersburg, 7. października. Ugoda między właścicielem dóbr a włościaninem względem uwolnienia, musi jak wiadomo, otrzymać potwierdzenie Cesarza, nim stanie się prawomocną. Hrabina Bludów zawarła z 53 włościanami w gubernii smoleńskiej taką ugodę, że za spłaceniem 6000 rubli (albo zaraz albo w 37 latach po 4 procent czynszu i 1 procent umorzenia) mają być wolni z swymi domami, bydłem, sprzętami i z 120 włokami ziemi. A ponieważ na 53 włościan liczyć można 25 familii, więc przypada na każdą tylko 5 włok ziemi, prawo zaś uważało za potrzebne 8 włok na utrzymanie jednej familii. Cesarz zatem potwierdził ten kontrakt pod tym tylko warunkiem, że gdyby włościanie niedotrzymali nawet swych zobowiązań, przecież ich posiadłość nie może być sprzedawana.

— Najnowszo wiadomości ze wschodniej Syberyi podają szczegóły podróży generał-gubernatora hr. Murawiewa Amurskiego po Syberyi. Ta podróż trwa już kilka miesięcy i zapewne przedłuży się za wrzesień. Na pierwszy widok parostatków uciekali wszędzie mieszkańcy amurskiego wybrzeża, później jednak oswoili się z widokiem dymiących potworów i przekonali się o przyjaznych zamiarach nowych gości. Wojska, przeznaczone na osiedlenie wybrzeży Amuru, składają się z jednej brygady piechoty i pułku jazdy z swymi familiami, w liczbie 16.000 głów; wsiadały na okręta znajdujące się w pobliżu wioski Biankini na rzece Szylce, gdzie z tego po-

wodu wielki panował ruch. Rosyianie i Małorosyianie, Sybirowie, i Mongoły, najrozmaitsze stroje i rozmaite języki nadawały tej scenie osobliwszego uroku. Okręta wszelkiego rodzaju i kształtu przerywały rzekę, która prócz tego unosiła, 56 działami i wojskowemi sprzętami obładowane promy.

— Według Petersburskiej korespondencji do *Schles. Ztg.* nie ulega już żadnej wątpliwości, że stanowcze działania na Kaukazie nie będą w tym roku wykonane, gdyż pora roku za daleko jest posunęła, a większe masy wojska zawisły jeszcze bardziej od jej wpływu, niż małe korpusy. Rzecz jasna, że wyprawa na Kaukazie nie będzie jeszcze w tym roku ukończona; da się tam może jeszcze wiele dokazać, ale coś tak stanowczego jak podbicie przynajmniej całej Lesgii, a co było zawsze głównym celem, i do czego generał Jewdokimów poczynił znaczne przygotowania, są całkiem niepodobne.

Księstwa Naddunajskie.

(Scysya w ministerjum serbskiem.)

Belgrad, 9. października. W kwestyi, czy też ministrowie mają głos w senacie jako członkowie tegoż senatu, spierają się teraz dwa przeciwnie stronnictwa senackie, a mianowicie tak zwane książęce i narodowe. Stronnictwo książęce zaprzecza, a narodowe obstaruje za tem, i przyszło nareszcie do tego, że ministerjum, należące także do stronnictwa narodowego, podało się *in corpore* do dymisji, którą książę przyjął. Obecnie zbiera się nowy gabinet ministerjalny, a do ministerjum przyszłego mają należeć jak głoszą powszechnie: Aćyka Nenadowicz; wuj księżny, Majstorowic, Jeremi Stanojewic i Filip Chrysticz, były komisarz w sprawie żeglugi na Dunaju. Książę jednak ma być za tem, by Garaczanin objął zarząd spraw wewnętrznych i urząd przedstawnika. W takim razie miałyby stronnictwo narodowe po ustąpieniu dawniejszych ministrów większość za sobą, a nowe ministerjum musiałoby z powodu odpowiedzialności swej ścierać się ciągle z senatem.

A z y a.

(Wypadek i ukaranie miasta Namtów. — Trudności w przeprowadzeniu traktatu chińskiego.)

O wyprawie na Namtów podają londyńskie dzienniki następującą telegraficzną depezę z Malty: „Z Hongkongu piszą, że generał Straubenzee mszcząc się za exces popełniony w Namtowie wkroczył do miasta w sile 700 ludzi, kazał je zrabować a potem spalić. Namtów zaopatruje wprawdzie po części kolonię Hongkongu w żywność ale oraz jest centralnym punktem zebrania się Shuakumskich znakomitości, które przemyślały tylko nad środkami, jakimi by odciąć Anglikom w Hongkongu przywóz żywności. Chińska proklamacja ostrzegająca przed tą agitacją i oznajmiająca równocześnie zawarcie pokoju wysłał Sir J. Bowring kanonierską łodzią „Starling“ najpierwej do Namtowa. Ponieważ niemożna było wynaleźć władzy, chciało 5 angielskich żołnierzy przyklepić tę proklamację, jednak chińscy żołnierze zmusili ich do ucieczki, przyczem jednego zabili a jednego ranili. To jest ów wzmiankowany exces, który wydarzył się ku końcu sierpnia albo na początku września. Mieszkańcy usprawiedliwiają się oświadczyli, że jakiś korsarz opanował z swymi żołnierzami miasto i on to wyrządził. Generał Straubenzee zdaje się nie wierzył temu i przykładowo ukarał Namtów.“

— Lord Elgin, pisze dziennik *Hongkong Register* mniemał zapewne, że traktat z Cesarzem będzie dostatecznym do przywrócenia przyjaznych stosunków z mieszkańcami Kantonu. Cała trudność pokoju jest w Kantonie, i dopóki ta trudność czy to łagodnością czy surowością niezostanie usunięta, nie można myśleć o żadnym pokoju. Niezadziwia nas wcale, że lord Elgin niesprzyja użyciu surowych środków, gdyż nie jest to rzeczą tak błahą rozpocząć wojnę w prowincyi, liczącej 20,000,000 mieszkańców. Ale czyż prócz przemocy pomoże inny jaki środek. Sądymy, że lord Elgin wyda surowy rozkaz nieprzedsiębrać żadnych nieprzyjaznych kroków przeciw 96 wioskom, które są głównym źródłem żywności ku nam nienawiści. Lord Elgin ma być tego zdania, że chociaż surowa chłosta mogłaby być skuteczną w tej chwili, jednak śmierć wielu ludzi i zniszczenie własności wywarłyby na przyszłość wpływ bardzo niekorzystny i zgubny. Liczy wiele na poselstwa w Pekinie i upatruje w tem środek, uniknąć na przyszłość sporów z podwładnymi urzędnikami. Ganił bardzo ostremi wyrazami bombardowanie Kantonu utrzymując, że trzy godziny zamiast dwudziestu siedmiu byłyby dostateczne, gdyż uważa to za hańbę, bombardować miasto, które niemogło stawić oporu; nieprzybył tu być mordercą i nie da się nigdy nakłonić do postępowania, które zasługiwałoby na takie nazwisko.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 15. października. (Dodatek do poczty zamorskiej.) Z *Allahabadu* donoszą urzędownie z 12. września: Północne Indye są w ogóle spokojne. Begun i Nana Sahib znajdują się nad rzeką Goga od północy.

Turyń, 16. paźdz. Dzisiejsza *Gazetta piemontese* donosi, że na cześć s. p. Arcyksiężny Małgorzaty nakazana została pietnostodniowa żałoba dworska.

Genewa, 14. paźdz. Tutejszy dziennik *Cattolico* wyszedł dziś w żałobnych obwódkach dlatego, że nastąpiło już uroczyste otwo-

zenie kościoła waldeńskiego, i powiada w artykule wstępnym: „Nasi rządcy, przejęci śmieszoną obawą wpływów duchownych, nienawiścią jansenistów ku władzy papieżkiej i niedorzeczną nadzieją ujęcia sobie Włoch, schlebają namiętnościom kilku odrodnych synów ojczyzny i zaprowadzają u nas to najnieszcześliwsze ze wszystkich rozdwojeń. Dziennik, dumny z tego, że nosi nazwę dziennika „kato-lickiego,“ niemoże przeto ukazać się dziś inaczej, jak z oznaką za-łoby. Tę załobę, jesteśmy przekonani o tem, podziela z nami wszy-scy współwyznawcy nasi, a bez wątpienia i ci nawet, którzy dziś uwiadzeni przyklaskują może nowemu zjawisku, niewiedząc, ile złego ukrywa ono w swoim łonie.“ — Dzisiejsza *Unione* donosi z Tu-rynu, że stojąca na schodach gmachu sejmowego statua Karola Al-berta uszkodziła nieznaną ręką; miecz królewski złamany jest na cztery części.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 18. października. Na naszym dzisiejszym targu były następujące ceny: męc pszenicy (82 E) 2r.47k.; żyta (78 E) 1r.36k.; jęczmienia (67 E) 1r.20k.; owsa (46 $\frac{1}{2}$ E) 1r.; hreczki 1r.27k.; kartofli 43k.; — cetnar siana 59k.; okłotów 36k.; — sąg drzewa bukowego 9r., sosnowego 7r.40k. m. k.

Sanok, 6. październik. Według doniesień handlowych sprze-dawano na targach w obwodzie naszym od 16. do 30 września w przecięciu męc pszenicy po 2r.57k.; żyta 1r.54k.; jęczmienia 1r.27k.; owsa 1r.8k.; ziemniaków 32k. Cetnar siana po 1r.15k. Za sąg drzewa twardego płacono 6r.8k., miękkiego 3r.57k. Funt mięsa wołowego kosztował 4 $\frac{3}{5}$ k. i mas okowity 36k. m. k. — Hreczki, kukurudzy, wełny i nasienia konicza nie było w handlu.

Kurs lwowski.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski mon. konw.	4	35	4	39
Dukat cesarski " "	4	39	4	42
Półimperyal zł. rosyjski " "	8	—	8	6
Rubel srebrny rosyjski " "	1	32	1	33
Talar pruski " "	1	28	1	30
Polski kurant i pięcioczołówka " "	1	8	1	9
Galic. listy zastawne za 100 złr. } bez	78	50	79	18
Galic. listy zastawne za 100 złr. } kuponów	81	25	82	—
5% Pożyczka narodowa }	82	5	82	45

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 16. października o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% 82 $\frac{3}{4}$ —82 $\frac{7}{8}$. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 90 — 91 $\frac{1}{2}$. Lomb. wen. pożyczki z 5% 94 — 94 $\frac{1}{2}$. Obligacje długu państwa 5% 82 $\frac{1}{16}$ —82 $\frac{1}{2}$, det. 4 $\frac{1}{2}$ % 73 $\frac{1}{4}$ —73 $\frac{3}{8}$, det. 4% 64 $\frac{1}{2}$ —65, detto 3% 49 $\frac{3}{4}$ —50. Detto 2 $\frac{1}{2}$ % 41 $\frac{1}{4}$ —41 $\frac{1}{2}$, detto 1% 16 $\frac{1}{4}$ —16 $\frac{1}{2}$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 97 — —. Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 96 — —. Detto Peszt. 4% 96 — —. Detto Medyol. 4% 95 — —. Obligacje indemn. niższ. austr. 5% 91 $\frac{1}{2}$ —92, detto węgier. 81 — 81 $\frac{1}{2}$, — detto galic. 80 $\frac{3}{4}$ —81 $\frac{1}{4}$, detto siedmiogr. 80 $\frac{1}{2}$ —80 $\frac{3}{4}$, detto innych krajów koron. 85 — 86. Oblig. bank. 2 $\frac{1}{2}$ % 65 — 65 $\frac{1}{2}$. Pożyczka loter. z r. 1834 310 — 312. Detto z roku 1839 131 $\frac{1}{4}$ —131 $\frac{1}{2}$. Detto z r. 1854 109 $\frac{1}{4}$ —109 $\frac{3}{8}$. Renty Como 16 $\frac{1}{2}$ — 16 $\frac{3}{4}$. Galic. list. zastawne 4% 77 — 78. Póln. Oblig. Prior. 5% 86 $\frac{1}{2}$ —87. Glognickie 5% 84 — 85. Obligacje Dun. żegl. par. 5% 86 — 87. — Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 86 — 87. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank, za szt. 109—109 $\frac{1}{2}$. — Akcyi bank. narodowego 951—953. Akcyje c. k. uprzyw. towarzyst. kred. 243 — 243 $\frac{1}{4}$. — Akcyje niż. austr. tow. eskomp. 116 $\frac{3}{4}$ — 117. — Detto Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 87 $\frac{1}{4}$ —87 $\frac{1}{2}$. Detto póln. kolei 170 $\frac{5}{8}$ —170 $\frac{3}{4}$. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 261 $\frac{1}{2}$ — 261 $\frac{3}{4}$. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłatą 30% 100 $\frac{1}{8}$ —100 $\frac{1}{4}$. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 92 $\frac{3}{4}$ — 93. — Detto cisańskiej kolei żel. 100 — 100 $\frac{1}{8}$. — Detto Lomb.-wen. kol. żel. 249 — 249 $\frac{1}{2}$. Detto Cesarza Franc Józ. wschod. kol. żel. 203 — 203 $\frac{1}{4}$. Detto losy tryest. 111 $\frac{1}{2}$ — 112. Detto tow. żegl. parowej 517 — 518. Detto 13. wydania 102 $\frac{1}{4}$ — 103. Detto Lloyda 335 — 338. Peszt. mostu łańcuch. 57 — 58. Akcyje młyna parowego więd. 79 — 80. — Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18—19. — Detto 2. wydania 28 — 29. Esterhazego losy 40 złr. 78 $\frac{3}{4}$ —79 — — Windischgrätzka losy

26 $\frac{1}{4}$ —26 $\frac{1}{2}$. Waldsteina losy 26 $\frac{1}{2}$ —26 $\frac{3}{4}$. Keglevicha losy 15 $\frac{1}{4}$ —15 $\frac{1}{2}$. Ka. Salma losy 42 $\frac{3}{4}$ —43. — St. Genois 38 — 38 $\frac{1}{4}$. — Palffego losy 37 $\frac{1}{4}$ —37 $\frac{1}{2}$. Cla-rego 38 $\frac{3}{4}$ — 39. Amsterdam 2 m. 84 $\frac{3}{4}$. — Augsburg Usó 102. — Bukareszt 31 T. 274 —. Konstantynopol 31 T. — — Frankfurt 3 m. 100 $\frac{7}{8}$ l. — Hamburg 2 m. 77 $\frac{3}{4}$. — Liwurna 2 m. 100 $\frac{1}{2}$. — — Londyn 3 m. 9 56. — Medyolan 2 m. 100 $\frac{1}{2}$. Paryż 2 m. 118 $\frac{1}{2}$. — Cesarzkich ważnych dukatów agio 4 43 — 44. Detto koron. 13 40 41. Napoleons'dor 7 55—56 Angielskie Sover. 10 1 — 2. Imperyal Ros. 8 7 — 8. Srebro —.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 18. października.

Oblig. długu państwa 5% 82 $\frac{1}{2}$; losowane obligacje 5% —; obligacje długu państwa 4 $\frac{1}{2}$ % —; — 3% —; — 2 $\frac{1}{2}$ % —; pożyczka loter. z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 109 $\frac{3}{8}$; pożycz. nar. z r. 1854 82 $\frac{3}{4}$. Obl. banku — Akcyje bankowe 952. — Akcyje zakładu kredytowego 241 $\frac{1}{2}$. Akcyje kolei póln. po 1000 złr. 1705. — Austr.-franc. akcyje kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 260 $\frac{3}{4}$; kolej żelazna lomb.-wenecka — —. Akcyje kolei nadeckiej —. Kolej cesarzowy Elżbiety —. Kolej połud. póln. komunikacyjna —. Akcyje żegl. parowej na Dunaju po 500 złr. 515. Akcyje żegl. parowej Lloyda po 500 złr. —. — Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskomp. po 500 złr. —. — Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galic. —. — detto węgierskie 81 $\frac{5}{8}$. Amsterdam —. Augsburg 101 $\frac{3}{4}$. Bukareszt 274 $\frac{1}{2}$. — Konstantynopol 485. Frankfurt 100 $\frac{3}{4}$. Hamburg 74 $\frac{1}{4}$. Lipsk —. Liwurna —. Londyn 9 54 Medyolan 100 $\frac{5}{8}$. Marsylia —. Paryż 118 $\frac{3}{8}$. — Agio duk. ces. 4 r. 43 $\frac{8}{10}$ kr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. października.

Hotel rosyjski: PP. Jędrzejewicz Stan., z Felsztyna. — Hr. Borkowski-Dunin Stan., z Pacykowa. Hotel angielski: PP. Wołczyński Alfred, z Tuligłów. — Zaleski Leon, kanonik, z Drohobycza. — Ostermann Benj., prześl. owb., z Stanisławowa. — Zucker Zygmunt, z Choroźnicy. Hotel Kuhna: PP. Piniowski Felix, kanonik, z Jaworowa. — Gierowski Ludwik i Władysław, z Chmiela. Hotel Śliwińskiego: PP. Kirchmayer Jan Kanty i Wysocki Floryan z Hrehorowa. Hotel podolski: P. Mayer Karol, c. k. porucz., z Stanisławowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. października.

PP. Dylewski Maryan, do Rolowa. — Hohenstein Wład., Zanko Aug., c. k. porucznicy i Pawłowicz Ignacy, c. k. podporucz., do Gródka. — Krzeczunowicz Xawery, do Komarna. — Kalmacki Jan, do Tuczap. — Rozborski Ant., do Pochowiec. — Miłowicz Wład., do Sanoka. — Ostermann Ben., prześl. obw., do Stanisławowa. — Hr. Ożarowski Kons., do Lackiego. — Schmid Konst., do Żohatyna. — Rulikowski Edward, do Rosyi. — Zucker Zyg., do Choroźnicy.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 16. i 17. października

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	338 75	+ 6.6°	93 0	połud.-wsch.	sl. pogoda
2. god. po poł.	328 06	+ 15 0°	67 4	zachodni	" "
10. god. wiecz.	327 51	+ 9.6°	85 2	południowy	" "
7. god. zrana	327.12	+ 6 0°	89 4	południowy	sl. pogoda
2. god. po poł.	326.62	+ 14 0°	66 4	" "	" "
10. god. wiecz.	326.26	+ 7 9°	85 2	póln.-zach.	" "

TEATR.

Dziś przedstawienie niemieckie: „Chonchon, die Savoyardin“ (Sabaudka) — komedyo-opera w 4 aktach z francuskiego. Jutro na scenie polskiej: „Nikt mnie niezna“ — komedya w 1 akcie Alex. hr. Fredry — i produkuje panna Hermanna Monhaupt.

KRONIKA.

Pan Hermann Monhaupt zapowiedział na jutro przedostatnią produkcję swoją w zawodzie tajemnej fizyki i magii. Na kilku już przedstawieniach miała publiczność nasza sposobność podziwiać nadzwyczajną zręczność tego „czarodzieja północy,“ a teraz obudza p. Monhaupt nanowo jej ciekawość zapowiadając w programie swoim zupełnie nowe sztuki.

W nocy z 3go na 4ty bież. miesiąca dotknęła okropna klęska ogniowa miasteczko Kosów w obwodzie kolomyjskim, ogień wszczął się w domu tamtejszego trafikanta tytoniu Schaja Josel B. i szerzył się z taką gwałtownością, że w krótkim czasie mimo wszelkiego ratunku, zgorzało 46 domów. Z czego powstał ogień, niewiadomo jeszcze.

— Z polecenia pewnego towarzystwa angielskiego udaje się dwóch inżynierów belgijskich do Krymu dla ułożenia planu kolei żelaznej między czarnem i kaspijskiem morzem.

— Monitor floty pisze: „Co roku przedkładają w angielskim parlamencie wykaz plag wymierzonych w angielskiej armii i marynarce. Z ostatniego wykazu armii okazuje się że w 1854 roku: chłostano 42 żołnierzy i odnieśli 1125 plag, oraz że w 1855 roku: otrzymało 44 żołnierzy 876 plag. Z tego wykazu

wypada, że w 1854 roku wymierzono po 26 plag na jednego z ukaranych żołnierzy, zaś w roku 1855 po 20. W marynarce była ogólna liczba wyroków w 1853 roku 808, a liczba plag 24.959. Największa kara była 48 a najmniejsza 2 plag. W 1854 roku ukarano 1214 żołnierzy, którzy dostali 35.479 plag, największa kara 50 a najmniejsza 1 plaga, a nareszcie w 1855 roku ukarano 1333 żołnierzy 42.154 plagami. Największa kara była 48 najmniejsza 2 plag. — Z tej smutnej statystyki okazuje się, że kary i plagi pomnażają się w angielskiej armii i flocie, rzeczywiście ukarano w armii i w flocie w 1854 roku 1256 żołnierzy 36.604 plagami a w 1855 roku 1377 żołnierzy 43.030 plagami.

— Dotychczas, gdy pytał kto o najwyższe gmachy świata, wymieniano piramidy i kilka kościołów. Aliści wkrótce zakasuje przemysłowy nasz wiek te idealne i korzystne zabytki starożytności — kominami fabrycznymi. W mieście Glasgowie wznosi się tak zwany „chemiczny stół“ ppów Tennant i komp. do wysokości 450 stóp, a wkrótce stanie w fabryce chemicznej pana Touzenda jeszcze wyższy komin. Ta tylko zachodzi różnica, że ideą tumów gotyckich było zbliżenie ducha ludzkiego ku niebu, gdy tymczasem kominy fabryczne mają tylko to przeznaczenie, by nieprzyjemne odory oddalać ile możności jak najwyżej od nosów i płuc ludzkich. Wielki to postępek czasu!